

Správa o činnosti Nadácie Milana Rastislava Štefánika v roku 2021

Rok 2021 sa nelíšil veľmi od predchádzajúceho roku, kedy aktivity a činnosť Nadácie M.R. Štefánika boli obmedzené v dôsledku opatrení proti šíreniu Covid 19. Bolo preto potrebné operatívne modifikovať pripravený plán činnosti a upustiť hlavne od naplánovaných prezentácií dvoch panelových výstav "Generál PhDr. Milan Rastislav Štefánik, 21.7.1880 - 4.5.1919" a "Roky bojov, obetí a nádejí (1914-1920)".

V minulom roku, tak ako rok predtým, sa nemohlo konať slávnostné stretnutie s pozvanými hosťami, ktoré organizuje Nadácia s Ministerstvom obrany SR a Ozbrojenými silami SR každý rok 4. mája pri Pamätníku M. R. Štefánika v Bratislave. Pri položení venca v tento pamätný deň sme sa stretli len v úzkom kruhu a s niektorými osobnosťami, medzi inými s generálnym biskupom ev. a.v. cirkvi Ivanom Elkom. Práve vtedy, keď sme si spoločne v podvečer 4. mája 2021 pripomínali položením venca výročie Štefánikovho tragického úmrtia, už nemohol byť medzi nami prof. Ing. Ján Fúška, DrSc., ktorý v ten deň skonal. Bol to náš ideový otec a spoluzakladateľ Nadácie Milana Rastislava Štefánika, dlhoročný predseda a čestný predseda jej správnej rady. Bol živou encyklopédiou a autor množstva publikácií o Milanovi Rastislavovi Štefánikovi, neúnavný propagátor Štefánikových myšlienok a jeho stále aktuálneho ideového a morálneho odkazu. Rozlúčili sme sa s ním a vyjadrili úctu jeho pamiatke 11. mája 2021.

V roku 2021, napriek výrazným obmedzeniam sme pokračovali v prezentácii putovnej výstavy Nadácie „Roky bojov, obetí a nádejí (1914-1920)“ a „Generál PhDr. Milan Rastislav Štefánik“, kde sa snažíme pripomenúť verejnosti, ale najmä žiakom a študentom najvýznamnejšie historické udalosti spojené s bojmi legionárov a ich význam pre vznik 1. Československej republiky a najmä významnú úlohu M. R. Štefánika pri jej vzniku, vrátane bližšieho poznania tejto našej mimoriadnej osobnosti. S dotáciou Ministerstva obrany SR sa podarilo uskutočniť expozície v Základnej škole s materskou školou Ondreja Cabana v Komjaticiach a v Gymnáziu M. R. Štefánika v Novom Meste nad Váhom.

Legiovlak so Slovenským vozňom v súprave mal 23 expozícií v mestách ČR. Spolupráca s Čs. obcou legionárskou Praha na expozíciách Legiovlak je vynikajúca a z českej strany mimoriadne ústretová. Máme veľkú nádej, že sa nám spoločne znovu v roku 2022 podarí dostať Legiovlak na Slovensko. Legiovlak podporuje dotáciou aj Ministerstvo obrany SR.

Rok 2021 sa niesol v znamení významných osláv 100. výročia založenia ČsOL, s ktorou má Nadácia M.R. Štefánika zmluvnú spoluprácu najmä v dvoch oblastiach. Jednou je spoluúčasť na propagácii už spomenutej pojazdnej expozície LEGIOVLAKU a potom sú to aktivity obnovovania pamätníkov a hrobov legionárov na Slovensku. Vedenie ČsOL veľmi oceňuje spoluprácu s nadáciou, ktorú zo strany Nadácie koordinuje Ing. Šesták a aktívne sa do tejto činnosti zapája aj Dr. Vrábel. Pri príležitosti Výročného Zjazdu ČsOL k 100. výročiu založenia boli na slávnostné akcie v Prahe prizvaní aj zástupcovia Nadácie Ing. Šesták, prof. Bakoš a Dr. Vrábel, ktorý je dlhoročný člen ČsOL. Na Slávnostnom zhromaždení v Panteóne NM v Prahe (3.9.2021) a potom aj po pochode účastníkov jednôt z celej Českej republiky od Václavského námestia po NP na Vítkove, na spoločnom stretnutí (4.9.2021), boli všetkým trom zástupcom Nadácie odovzdané pamätné medaily. Na záverečnom stretnutí v hoteli Légie (pôvodne Štefánikov dom) zástupcovia Nadácie venovali ČsOL bustu M.R. Štefánika, ktorá bude

umiestnená v konferenčnej sále hotela. 70 cm vysoká busta je dielom akademického sochára a rodáka z Oravy Stanislava Klúčika.

V roku 2021 intenzívne pokračovala spolupráca s Ministerstvom obrany ČR, Ministerstvom vnútra SR pri obnove pamätníkov bojovníkov za oslobodenie Slovenska v roku 1919. Po odkladoch sa podarilo v súčinnosti s Obcou Badín slávnostne odhaliť znovu postavený pamätník v Badíne. Nadácia plnila funkciu koordinátora časti realizačných prác pri obnove pamätníka z finančného daru Ministerstva obrany ČR. Slávnostné odhalenie znovu obnoveného pamätníka, ktoré vyplýva z uvedenej spolupráce s finančnou podporou aj MVSR, sa uskutočnilo 26. 10. 2021 v Seredi za účasti početnej delegácie ČsOL. Vedenie ČsOL pri príležitosti 100. výročia založenia tejto organizácie usporiadalo v hoteli v Galante slávnostnú večeru za účasti zástupcov prizvaných organizácií hlásiacich sa k odkazu M.R. Štefánika.

Pokračuje realizácia obnovy Pomníka padlých čs. vojakov v Trenčíne, dotvorenia Vojnových hrobov padlých hrdinov v Šahách, dotvorenia Pomníka padlých vojakov v Rybníku, stavby pomníka Padlým čs. vojakom v Dekýši a pomníka Padlým čs. vojakom v Trnave a dotvorenie pomníka padlým čs. vojakom v Kotešovej. K obnove vojnových hrobov, pomníkov a pamätníkov padlých čs. vojakov počas bojov o Slovensko v rokoch 1919, významne pomáha spolupráca s financujúcim Ministerstvom obrany ČR. Nadácia sa podieľala tiež na spolufinancovaní obnovy Hrobu čs. legionára v Revúcej.

Aj v roku 2021 sa tradične uskutočnil už 10. ročník Cykloprejazdu Košariská – Hodonín, 17.-18. júla 2021. Ten bol krytý z finančnej pomoci Trenčianskeho samosprávneho kraja a Trnavského samosprávneho kraja. Hlavným organizátorom je Dr. Vrábel.

Významným počinom Nadácie M.R. Štefánika bolo vydanie knihy „Vlastenci a hrdinovia – Slováci v prvom odboji“ z pera Dr. Ferdinanda Vrábla, člena Správnej rady Nadácie. Komplexné historické dielo vzniklo po mnohoročnom štúdiu archívov a dokumentuje najmä významnú úlohu slovenských legionárov v boji za slobodné Československo. Toto dielo bolo vydané s finančnou podporou MO SR.

V roku 2021 vyšla tiež Knižná publikácia členky Správnej rady Nadácie Bohumily Ferenčuhovej „Bohdan Pavlů, Politická biografia 1883 – 1938“ vo vydavateľstve SAV VEDA. PhDr. Bohumila Ferenčuhová, DrSc. získala Rad dôstojníka za zásluhy (29.06.2021), ktorý jej odovzdal Veľvyslanec Francúzska, J.E.p. Christophe Léonzi.

Nadácia si uctila všetky významné udalosti viažuce sa k M.R. Štefánikovi a čs. légiám položením vencov a kytíc. Okrem už uvedenej spomienky pri Pamätníku M. R. Štefánika v Bratislave, sme sa zúčastnili na kladení vencov a kytíc k Mohyle M. R. Štefánika na Bradle, k Pomníku Trianonských dohôd v Bratislave, k Pamätníku padlých čs. legionárov v Badíne, k Pomníku M. R. Štefánika v Dolnom Kubíne, k Hrobu čs. legionára v Revúcej a k Soche legionára v Seredi.

Správa k výročnej konferencii Nadácie M. R. Štefánika za rok dokumentuje, že činnosť Nadácie napriek obmedzeniam vyvolaných pandémiou Covidu 19, pokračovala v činnosti v oblastiach, kde to bolo umožnené. Pravidelné stretnutia správnej rady Nadácie sa v roku 2021 nemohli uskutočniť. Na druhej strane boli členovia Nadácie v pravidelnom individuálnom styku a dokázali úspešne pri akciách uvedených vo výročnej správe komunikovať. Zo správy tiež badať,

že aktivity Nadácie sú našťastie rôznorodé a všetky naplňajú hlavný cieľ Nadácie, ktorým je šírenie mravného a národného odkazu M. R. Štefánika. Tešíme sa, že budúce obdobie by malo byť pre činnosť Nadácie M. R. Štefánika priaznivejšie a budeme môcť prehodnotiť minulé, aj plánované aktivity a znovu naplno naštartovať našu činnosť.

V Bratislave 2. mája 2022

prof. Ing. Dr.h.c. Dušan Bakoš, DrSc.

predseda Správnej rady Nadácie M.R. Štefánika